

Hajdúdorog

szén, s a nánási határnál hagyja el a települést. A névadás alapjául a *fürj* madárnév szolgálhatott. — MoFnT. 2. — T30-B1.

Füzes utca 2011: *Füzes utca*, 1972: *Füzesucca*. — A belterület északnyugati részén lévő utca. A Nagy-tó nevű vízállásos hely déli oldalát határolja. Egyesek szerint sok fűzfá volt itt, ezért kapta az utca ezt a nevet. Ma már nincs nyoma a fűzfáknak. Hivatalos név. — TÓTH 1972: 23. — T30-B3.

Galamb utca 2011: *Galamb utca*, 1965: *Galamb utca*. — A település északkeleti részén lévő utca. Egyes feltételezések szerint az elnevezés Galamb József kisbirtokos nevéből származik, de talán valószínűbbnek tarthatjuk az állatnévi eredetet. Hivatalos név. — IMRE 1965: 9. — T30-D3.

Galamb-tanya 2011: *Galamb-tanya*. — Tanya a dorogi határ északi részén, a Szállásföldön, a Nyíregyházi út mellett. Tulajdonosáról kapta a nevét. — T4-D2.

Gát 2011: *Gát, -ba ~ Gáttanyák*, 1986: *Gát*, 1981: *Gát, Gáttanyák*, 1972: *Gát*, 1967: *Gáttanyák*, 1941: *Gát*, 1938: *Gát*, 1937: Bocskaykerti és *Gáti* tanyák, 1933: *Gát*, 1932: *Gát*, 1929: *Gát*, 1926–1927: *Gát*, 1915: *Gát*, 1914: *Gát*, 1913: *Gáti* tanyák, 1911: *Gát*, 1909: *Gát*, 1907: *Gát*, 1894: *Gát*, 1893: *Gát*, 1886: *Gát*, 1884: *Gát*, 1882: *Gát*, 1877: *Gát*, 1871: *Gát*. — Határrész a dorogi határ déli részén, a Közlekedő dűlőtől délre. Északon a Kölesföld és a Lókert határolja, délen a vidi határig nyúlik. Az 1875-ös forrás szerint 1029 holdat és 799 négyszöglet kitevő terület, amelynek nagy részét hasznavehetetlen tavak foglalják el. A Zajgatói- és a Gyúlási-járásból szakították ki 1843 és 1869 között. Általánosan ismert határrésznev. Az északi részét Kis-Gát-nak, a déli részét pedig Nagy-Gát-nak hívják. — HdL4, 8, 9, 12, 13, 19, 20, 21, 22, 23, 29, 34, 36, 37, 38, HdT. 1915, HKFT., Hnt. 1937, 1967, 2011, MoFnT. 2, TÓTH 1972: 23, TÖRÖK 2009: 13. — T10-B3C2.

Gát-halom lásd **Gáti-halom**

Gáti dűlő 2011: *Gáti dűllő* ~ *Gáti út* ~ *Csordafelhajtoy dűllő* ~ *Csordahajtoy* ~ *Csordahajtoy dűllő* ~ *Csordahajtoy út* ~ *Ilona dűllő* ~ *Nyomás dűllő*. | *A Nyomás dűllőin hajtott a csorda.* 1986: *Gátidűllő*, *Csordahajtodűllő*,

1981: *Csordajáró út*, 1972: *Gátidűllő*, *Csordahajtodűllő*, 1965: *Gáti dűlő*. — Dűlőút a dorogi határ déli részén. A Vágott-hegynél kezdődik, a Kölesföld és a Gát között húzódik, a Kis dűlővel és a Vak dűlővel párhuzamos. Az 1972-es forrás szerint akkoriban is ott hajtották a csordát a gáti legelőre, és így a **Csordahajtó** név volt a gyakrabban használatos elnevezés. Ma már csak azok ismerik ezeket a neveket, akik egykor a határ déli részén éltek. Funkciójáról **Csordahajtó út**-ként, **Csordahajtó dűlő**-ként, **Csordafelhajtó dűlő**-ként és **Nyomás dűlő**-ként is nevezik. Elhelyezkedése alapján a *Gáti dűlő* névforma mellett **Gáti út**-nak is hívják. Az **Ilona dűlő** elnevezés motivációja ismeretlen. — IMRE 1965: 15, MoFnT. 2, TÓTH 1972: 17, TÖRÖK 2009: 10. — T10-C2.

Gáti-folyás lásd **Folyás**

Gáti-folyás ere lásd **Folyás**

Gáti-halom 1986: *Gáti halom*, 1972: *Gátihalom*, 1900: *Gát halom*, 19. sz.: *Gát halom*. — Hajdúdorog határának déli részén, a Folyás és a Gáti-tó között nyugat felé húzódó természetes kiemelkedés. Ma már nem használják a nevet. — HdT. 19. sz., 1900, TÓTH 1972: 24, TÖRÖK 2009: 14. — T10-C4.

Gáti iskola 2011: *Gáti iskola* ~ *Gyúlási iskola* ~ *Kölesföldi általános iskola*, 1972: *Gáttanyajiiskola*. — Egykori iskola a dorogi határ déli részén, a Nagy-erdőhöz közel. A Gát keleti oldalán épült fel az 1930-as évek elején, innen való az elnevezése is. Kezdetben az Állami Elemi Iskolához, majd 1948-tól a Petőfi téri Általános Iskolához tartozott. Egy tanerős osztatlan iskolaként indult, de később két tanerős, részben osztott iskolaként működött. Ritkábban ugyancsak az elhelyezkedésére utaló **Kölesföldi általános iskola**-ként és **Gyúlási iskola**-ként is említik. Az 1972-es forrásban **Gáttanyai iskola** néven szerepel. — PAPP 1971: 210, TÓTH 1972: 24. — T10-B3.

Gáti-lapos lásd **Gáti-legelő**

Gáti-legelő 2011: *Gáti-legelő* ~ *Gáti-nyomás* ~ *Gáti-lapos* ~ *Csordajáró-legelő* ~ *Csordalegelő* ~ *Gyep*. | *A Vágott-hegytől ment a Csordalegelő. A csorda minden este hazajött, de a guja egész nyáron kint volt.* 1981: *Csordalegelő*, *Gáti-legelő*, 1972: *Gáti nyomás*,

részén. Innen lehet Nyíregyháza, illetve Hajdúnánás felé menni. Általánosan ismert név. A *Nagy keresztút* megjelölést ritkábban használják; vö. még Kis keresztút. — T4-D2.

Keskeny utca 2011: *Keskeny utca*, 1972: *Keskenyucca*, 1965: *Keskeny utca*. — A belterület délnyugati részén lévő legszűkebb utca. Hivatalos név. — IMRE 1965: 11, TÓTH 1972: 33. — T30-B4.

Kettes-dűlő 2011: *Kettes-düllőü*. — A Rákóczi kertben lévő három dűlő közül az egyik. — T4-D4.

Kilinkút lásd **Disznókút**

Kilinkúti-járás lásd **Disznókút**

Kilinkút-lapos lásd **Disznókút-lapos**

Kinizsi központ lásd **Kinizsi téesz**

Kinizsi téesz 2011: *Kinizsi téesz ~ Kinizsi központ ~ Kinizsi téeszközpont*. | *A Kinizsi és a Bocskai téesz kéjsőbb egyesültek*. — Egykori termelőszövetkezeti központ a dorogi határ északi részén, a Szállásföld-dél határrészen. Beleolvadt a Bocskai téeszbe, amely később Bocskai Rt.-ként működött tovább. **Kinizsi központ**, **Kinizsi téeszközpont** néven is említik. — T4-D3.

Kinizsi téeszközpont lásd **Kinizsi téesz**

Kis dűlő 1. 2011: *Kis düllőü*. — Egykori dűlőt a dorogi határ déli részén, a Kölesföld határrészen. Párhuzamosan haladt a Fürdő dűlővel, a Kukuca temetőt kötötte össze a Közlekedő dűlővel. Ma csatorna van a helyén. — T10-B3.

Kis dűlő 2. 2011: *Kis düllőü*. | *A Kis düllőü ott vout, ahol a Kis tanya vout*. — Dűlőt a dorogi határ északi részén, a Görögútban. Nevét a közeli Kis tanyáról kapta. — T3-E4.

Kis-erdő lásd **Nagy-erdő**

Kis-Gát 2011: *Kis-Gát*. — Határrész a dorogi határ délkeleti részén. Mocsaras terület, a Gát északi, kisebbik része. Vö. Nagy-Gát. — T10-C2.

Kis Illés dűlő 2011: *Kis Illés düllőü*. — Dűlőt a dorogi határ déli részén, a Gyulásban. Nevét a Kis Illés-tanyáról kapta. — T10-D3.

Kis Illés-tanya 2011: *Kis Illés-tanya*. — Tanya a dorogi határ déli részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — T10-C2.

Kis kápolna 2011: *Kis kápolna ~ Kápolna*. — Egykori kápolna a dorogi határ északi részén, a

Szállásföld-észak határrészen, a Harsányi-tanya területén. **Kápolna**-ként is ismerik. — T3-E4.

Kis keresztút 2011: *Kis keresztút*. — Útkereszteződés a dorogi határ északi részén. A Nagy keresztúthoz viszonyítva közelebb esik a belterülethez; vö. még Keresztút. — T4-C3.

Kis Miska dűlő 2011: *Kis Miska düllőü*. — Dűlőt a határ délnyugati részén. Ma már nincs meg az a tanya, amelyről az út a nevét kapta. — T9-G1.

Kiss János utca 2011: *Kis János utca*, 1972: *Kisjánosucca*, *Újosztás*, 1965: *Kiss János utca*. — A belterület északkeleti részén a Fehértói úttól mintegy 500 méterre kelet–nyugati irányban húzódik a Gyepen keresztül, a Keleti utca folytatásaként. Kiss János 1848-as honvédtábornok nevét viseli. Korábban *Újosztás*-nak is hívták, mert 1955 és 1960 között osztották ki házhelynek. — IMRE 1965: 11, TÓTH 1972: 33. — T30-D3.

Kiss Miklós-kocsma 2011: *Kis Miklous-kocsma*. | *A Héjtúton volt a Kis Miklous-kocsma*. — Egykori kocsma a Hétút utcán. Tulajdonosáról kapta a nevét. — T30-C4.

Kiss-pékség 2011: *Kis-pékségü*. — Pékség a Jaczkovics utcán. Tulajdonosáról kapta a nevét. — T30-C3.

Kis-Szegegyháza 2011: *Kis-Szegegyháza*. | *Kis-Szegegyháza egy földterület, aminek joureiszt béirlőüi voltak. Újfehértó felé*. | *A Kiserdőün túl vout a Kis-Szegegyháza, öüvele szemben a Fehéjrtoui út másik oldalán a Nagy-Szegegyháza*. 1960: *Kisszegegyháza*, 1905: *K[is] Szegegyháza p[usztá]*, 1900: *Kis-Szegegyháza psz. [pusztá]*, [1900]: *K[is] Szegegyháza p[usztá]*, *Kis-Szegegyház pusztá*, 1884: *Kisszegegyháza pusztá*, 19. sz.: *Kis Szegegyháza psz. [pusztá]*. — Határrész a település keleti részén túl, Szegegyháza része. Közigazgatásilag ma Újfehértóhoz tartozik. Történeti forrásokban **Kisszegegyház(a)pusztá**-ként is szerepel. Vö. még Nagy-Szegegyháza. — BOROVSKY-SZIKLAY szerk. [1900]: 1, 73, HdT. 19. sz., 1900, 1960, KOGUTOWICZ 1905, KOMORÓCZY 1971: 331. — T5-F5.

Kisszegegyház(a)pusztá lásd **Kis-Szegegyháza**

Kis-tanya 2011: *Kis-tanya*. — Egykori tanya a dorogi határ északi részén, a Görögútban. Az

Nagy-erdő 2011: *Nagy-erdőü ~ Erdőü ~ Erdőü-főü ~ Kis-erdőü ~ Birtokossági-erdőü ~ Dorogi-erdőü*. | *Kéit réjsze vout az erdőünek, egyik réjsze a Fehértői kövesútig kinyúlt. Ez vout a Nagy-erdőü. Ennek kiirtották nagy réjszeit. A másik réjsze vout a Kis-erdőü. Ezt hívják ma Nagy-erdőünek*. 1981: *Kis-erdő, Gyúlási-erdő*, 1980: *Kiserdő*, 1972: *Ákác erdő*, 1900: *Kis erdő*, 1884: *Kis erdő*, 1875: *ákác erdő*, 1874: *Erdő*, 19. sz.: *Kis erdő*. — Hajdúdorog délkeleti csücskében lévő erdő, közel az újfehértói határhoz. A Lókert déli részén kezdődik, de nagyobb része a Gyúlásban található. 1864-ben telepítették a futóhomok megköltésére: „nagyobb részint futó homok miatt is 1864 ben ákáczal ültetett be, s az ólta ákác erdővé neveztetett”. Az 1875-ben 42 holdat és 231 négyszöglet kitevő árokkal körülvett terület, amit a Lókertből szakítottak ki, a falu tulajdonát képezte. A *Nagy-erdő* név általános használatú. Korábbi *Kis-erdő* elnevezése az akkoriban a közelben, ettől délre lévő másik erdőhöz viszonyított méretére utalt. **Dorogi-erdő** és **Erdő** formában ugyancsak használják a nevet. **Birtokossági-erdő**-ként és **Erdő-föld**-ként kevésbé ismerik. Az **Ákác-erdő** megnevezése, amely arra utal, hogy a 19. században akácfaakat telepítettek ide, ma már nem használatos. — HdL8, HdT. 1874, 19. sz., 1900, HKFT., MoFnT. 2, M. NEPPER–SÓREGI–ZOLTAI 1980: 102, TÓTH 1972: 9. — T10-D3D2.

Nagy-Gát 1972: *Nagygát*. — Határrész a dorogi határ déli részén. A Gát déli, nagyobbik része. Vö. még Kis-Gát. — TÓTH 1972: 23. — T10-C3.

Nagy-gyep lásd **Viditói-gyep**

Nagy-halom 1996: *Nagy-hlm. [halom]*, 1980: *Nagy halom*. — Határhalom Hajdúdorog határának északkeleti részén, a település központjától 3,8 km-re északkeletre. 1980-ban 127 méter magas kiemelkedésként határozták meg. A nevet ma már nem használják. — GYARMATHY szerk. 1996: 28, M. NEPPER–SÓREGI–ZOLTAI 1980: 103. — T5-E4.

Nagy-hegyes 2011: *Nagy-hegyes*. | *A nagyanyám főüdj a Nagy-hegyesen vout. Ojan magas vout, hogy ha felmentünk a tetejére, Dorogon széütláttunk*. — Kiemelkedés a dorogi határ északi részén, a Görögműt-dél határrészen, a Kabát dűlő mellett. — T5-F1.

Nagy keresztút lásd **Keresztút**

Nagy-kúti-part 1884: *Nagy kúti part*, 19. sz.: *Nagy kúti part*. — A Görögműt északi részén, az újfehértói határtól nem messze lévő egykori dombos terület. A nevet ma már nem használják. — HdT. 19. sz., HKFT. — T3-F2.

Nagy-lapos 2011: *Nagy-lapos ~ Nagy-rét ~ Nagy-Rezes*. | *A Nagy-lapason szálltak meg az oroszok. A néimetek repülőüvel szálltak fölüjük, és bombát szourtak rájuk. Utána ott nagy méjüjedüj lett, ami megtelt vízzel*. | *A Nagy-lapost Nagy-Rezesnek is hívták, mer a fünek a kalásza vörös vout*. 1986: *Nagylapos*, 1981: *Nagy-lapos*, 1972: *Nagylapos*, 1960: *Nagy-rét*, 1938: *Nagy lapos*, 1932: *Nagy lapos*, 1929: *Nagy lapos*, 1914: *Nagy lapos*, 1913: *Nagy lapos*, 1909: *Nagy lapos*, 1909: *Nagy lapos dűlő*, 1900: *Nagy rét*, 1898: *Nagy lapos*, 1893: *Nagy lapos*, 1886: *Nagy lapos*, 1884: *Nagylapos*, 1881: *Nagylapos*, 1877: *Nagy lapos*, 1875: *Nagylapos*, 1871: *Nagy lapos*, 1858: *Nagy rét*, 19. sz.: *Nagy rét*. — A dorogi határ északi részén, a Szállásföld nyugati oldalán lévő, mély fekvésű terület. Területe 510 kh volt. Egy részét szántónak, rétnak, más részét kaszálónak használták. Egyesek szerint azért kapta a *Nagy-lapos* nevet, mert a Szállásföldön volt egy másik, kisebb területű lapos is, ami a Kis-lapos nevet viselte. A **Nagy-Rezes** nevet a helybeliek a fü kalászának vörös színével magyarázzák. A **Nagy-rét** nevet ritkán használják, a *Nagy-lapos* viszont napjainkban is általánosan ismert elnevezés. Egy 1909-es forrásban **Nagy-lapos-dűlő** formában is előfordul. A név által jelölt terület Hajdúnánás határába is átnyúlik (lásd Hajdúnánás helynevei között, a Hajdú-Bihar megye helynevei című sorozat egy későbbi kötetében). — HdL6, 8, 10, 11, 15, 18, 19, 20, 23, 36, 37, HdT. 19. sz., 1900, 1914, 1960, KOMORÓCZY 1971: 332, MKFT., MoFnT. 2, TÓTH 1972: 41, TÖRÖK 2009: 21. — T2-C4D4.

Nagy-lapos-dűlő lásd **Nagy-lapos**

Nagy-legelő lásd **Gyúlási-legelő**

Nagy-part 2011: *Nagy-part*. | *A Kölesföldtül a Gáti útig tartott a Nagy-part*. — Magaslat a Kölesföld és a Gát határán. — T10-B2.

Nagy-rét lásd **Nagy-lapos**

Nagy-Rezes lásd **Nagy-lapos, Rezes**

Nagysándor utca 2011: *Nagysándor utca*, 1972: *Natysándorucca*, 1965: *Nagy Sándor*